„Mi lesz itt még?"

Lakást, segélyt, klubot ígértek

A repülőtéren, a Cserepes soron, a Búza, az Árpa utcában lakó cigányokat annyi mindennel hitegették már... Hogy tudták őket felültetni megint? Az aláírásgyűjtők segéllyel, komfortos otthonnal, tánc- és muzsikálási lehetőséggel kecsegtették a nélkülöző cigányokat. S ha csak egy aláírás kell érte...

Hogy is történt?

A repülőtéren *Kolompár Józsefék* szobájában, úgy húszan próbáltuk rekonstruálni a november végén történteket.

— Nézzen szét — háborgott a házigazda — három gyerekem van, alig férünk. Sosem jutunk ki innen. A ruhagyárból elküldtek, létszám fölötti lettem, munkanélküli segélyből élünk. *Jakab Jóska*, meg *Rádai Csaba* jött egy papírral. Ismerősök, Jakab is itt lakott, vagy itt is lakik, nem tudom pontosan.

— *Mit mondtak, mihez kellenek a nevek?*

— Megbízták őket, gyűjtsék össze azokat, akik segélyt, meg lakást kérnek. Föl kellett írni a nevünket, meg a címünket. Úgy tudom, fölküldték Pestre a listát. Azt ígérték, két-három hét múlva már kapjuk is a segélyt.

— *Nem kérdezte meg, ki adta a megbízást?*

— Nem én. Azt gondoltam, a tanács. A papíron se volt hivatalos írás, csak egy csomó név, egymás után. Aláírta itt mindenki, szó nélkül. Amikor a doktor úrnak elmondtuk a rendelőben, akkor jöttünk rá, *becsaptak bennünket*. Mert ő tudta a felesége révén, nem oszt a tanács semmit a cigányoknak.

— *Hát akkor ki, vajon?*

— Gondolhatja, kérdőre fogtuk Jakabot. Nem is én, hanem a Robi.

Kolompár Róbert:

— Minek írattál alá velünk? — kérdeztem Jakabot. Nem szólt előbb semmit, csak elsápadt. Végül kibökte, *Ráday József bízta meg*, hogy a doktor urat és az önkormányzatot megbuktassa. Mert másik szervezetet akar csinálni a szegedi cigányoknak.

Múltak a hetek, s a segélyt, bizony, nem hozta a postás. A repülőtériek haragja közben nőttön nőtt. Most azt követelik, semmisítsék meg a listát, mert érvénytelen. Nem közösködnek a pesti cigányokkal. Az Árpa utcában nem jártak szerencsével az aláírásgyűjtők.

Farkas Zoltán meséli:

— Tudják rólam, hogy gitározok, táncolok és szeretnék együttesbe játszani. Jakab azt ígérte, ha aláírok, itt, Dorozsmán csinálnak helyet nekünk. *Szinte könyörögtek a nevemért.* De én látni akartam az írást. Húzódoztak, aztán mégis beleolvashattam. Megláttam a betűket: *MCDSZ*, akkor aztán *elzavartam őket.* És hozzám ne is jöjjenek többet, mert amit a doktor úr aláír, azt én is, de mást semmit.

Miről van szó?

Annyi eddig is kiderült, nem segély- és lakásosztásról, nem cigányklub-alakításról. *Kolompár János* azt mondja, tudja, miről van szó:

— *A demokratikus cigányszövetségbe toboroztak volna tagokat.* Én ismerem ezeket a pestieket, kipróbáltam őket tavaly. Így tél elején jártak Szegeden. *Mezei Istvánnal*, az MCDSZ egyik vezetőjével akkor ismerkedtem meg. Vett is tőlem két birkát, jó felárral, legalább egy ezressel többet fizetett. Megismertem az elképzelésüket, tetszett is. Úgy gondoltam, végre csinálnak valamit a cigányokért. Buzgón gyűjtöttem hát én is a tagokat nekik. Makón még majdnem meg is verettem magam érte. Kisbusszal mentünk Pestre az MCDSZ-gyűlésre. Kérték, menjünk minél többen, vihetjük az asszonyokat is. No, hát mi mentünk, de még az útiköltséget se fizették ki, pedig azt ígérték, térítik. Azon a gyűlésen, aki egy szót mert szólni a szervezet ellen, rögtön lehurrogták. Hazajöttünk, telt az idő, és az MCDSZ nem csinált semmit. Szerintem csak a hatalmat akarják maguknak a cigányok fölött, ahogy a többi párt is. Én kemény fél évet dolgoztam nekik, de bárcsak ne tettem volna. Ráday József a Csongrád megyei titkáruk. Most vele akarnak „operálni". *Szeged kéne nekik nagyon.* De míg a doktor úrnak a felesége itt van, addig semmire se mennek. És nekünk az önkormányzat kell.

A Belvárosban, mint hallottam, sok mindenről beszélnek a cigányok. Például nekik járó *jóvátételről, bizonyos 20 millió nyugatnémet márkáról.* Úgy hírlik, külön gázsit kap abból, aki az MCDSZ-ben funkciót vállal, vagy segít népszerűsítésében. A hírforrás természetesen ismeretlen, mint ahogy azt sem tudni, ki próbálja befeketíteni Szirtesi doktort? Híresztelik róla, hogy sikkasztott, méghozzá 300 ezer forintot. A cigányok szerint ezekről a mendemondákról az utóbbi hetekben hallani körükben. Gyakorlatilag azóta, mióta megalakult Szegeden a cigányönkormányzat.

Mit szól hozzá, doktor úr?

Szirtesi Zoltán 19 éve körzeti orvos Dorozsmán. Az önkormányzat megalakulásakor interjút közöltünk vele. Nyilatkozatában hangsúlyozta, *az önkormányzat nem politikai szervezet*, hanem, szándéka szerint, a városi tanács mellett működő, a szegedi cigánycsoportok által választott küldött-testület. A szegedi cigányok érdekképviseletét vállalja. A közelmúltban *El a vajdarendszertől* címmel jelent meg lapunkban az önkormányzatról alkotott vélemény. Ezt az utóbbit az MSZP tagozataként létrejött MCDSZ-szervezet adta közre.

— *Mit szól, doktor úr, az aláírásgyűjtő akcióhoz?*

— Még azelőtt *levelet küldtem* szerkesztőségükbe. A *szegedi cigányok békére vágynak* címmel, melyben válaszoltam a vajdarendszer vádjaira. Kérem, előbb abból idézzen!

„...Az MCDSZ szegedi tagozatának héttagú vezetősége van, de hogy kik ők, ki a vezetőjük, egyáltalán van-e tagságuk, azt nem tudni..., ...szigorúan visszautasítjuk állításukat, hogy a szegedi cigányönkormányzat vajdarendszer lenne... Az önkormányzat megalakulására a mintegy kétezer szegedi cigány akaratából került sor, vezetőségének olyan tagja is van, aki már tíz éve vajda, például ilyen a kiskundorozsmai cigányközösségé..., javaslom, aki ez ellen tiltakozik, menjen ki hozzájuk, és beszélje meg velük..., ...Az MCDSZ politikai szervezet, csak tagjai nevében beszélhet, nincs joga a szegedi cigányok nevében nyilatkozni, sem intézkedni, ez az önkormányzat feladata."

— *Ennyit a levélről...*

— Nagyon elszomorít ez a szerencsétlen ügy. A cigányság az a réteg, amely kihasználható, fölhasználható politikai célok érdekében. Sajnálom, hogy éppen saját fajtánk tette ezt most velünk. Rágondolni sem merek, mi lesz itt még, például a választások idején. Önkormányzatunk nevében kérek mindenkit, ne éljenek vissza tájékozatlanságukkal, nyomorukkal, ne igérgessenek nekik! A tagtoborzás minden párt joga, a *tisztességes szándékúak* forduljanak hozzánk bizalommal.

Mag Edit

LÁTLELET

Kóros Cézárok

Korábban, a magyar VIT-delegáció tagjaként, külföldön mondott beszédével szerzett kétes népszerűséget, amelyben példaképének nevezte a Nyugaton csak szocialista cézárként emlegetett uralkodót. Később bizonyos Kádár János Társaság nevében tündökölt a különböző fórumokon, a névadó özvegyének tiltakozása ellenére, egy valójában nem létező szervezet képviselőjeként. Még később — az idő előrehaladtával —, háromódort keményítve, a Magyar Nyilaskeresztes párt megalakulásáról szóló röplapot készített — a számára nem szimpatikus pártok vezetőinek telefonszámaival —, amit megszellőztetett a lapokban.

Figyelemkeltő akciókban tehát nem fukarkodott Antoniewicz Roland, s csak remélni lehet, hogy esetleges későbbi bombáit éppúgy időben hatástalanítják a nyomozók és az ügyészség, mint első petárdáit. Márcsak azért is bízni kéne a törvényes rend őreinek kordában tartó erejében, mert Roland úrban megvan az adottság — a tanulóéveihez képest — jóval szervezettebb, körültekintőbb, alaposabb, esetleg történelemformáló akciókra.

Merek erre következtetni az igazságügyi elmeorvos szakértő véleménye alapján, amely szerint Antoniewicz Roland kóros személyisége jelentős mértékben elősegítette a cselekmények elkövetését". Mindez persze nem sokat mond a pszichiátriát nem ismerőknek. A kóros személyiségnél az értelmi képesség ép, de az elme erkölcse elfajzott. S ez az erkölcsi fogyatékosság, az érzelmi sivárság, a gátlástalanság, a szorongás hiánya mind-mind olyan adottságok, amelyek megkönnyítik, hogy a kóros személyiség túltegye magát a törvényeken, megszegje a társadalmi együttélés szabályait, általában társadalomellenes legyen.

Milyen ismerős adottságok. A legújabb kori történelem produkált jó néhány elme-erkölcsi elfajzottat a hatalom csúcsain akik kényükre-kedvükre, gátlástalanul és szorongásoktól mentesen tehettek mindent, társadalmak ellenében. Az erkölcsi fogyatékosság, az érzelmi sivárság emberek millióit vitte sírba, vagy karámba hajtotta. E földrészen az effajtából már csak egy maradt mutatóban, egyetlen kóros személyiségű, szocialista Cézár, aki még erősebb egy egészséges erkölcsű és elméjű Európánál. A többiek elmentek szépen, csendesen, kóros személyiségük minden lenyomatát az utókorra örökül hagyva.

Lehet hát mosolyogni — mint holmi falu bolondján — Roland úron is, de itt mifelénk ez a mosoly még mindig könnyen az arcunkra fagyhat.

Kalocsai Katalin

Magunk emésztő...

Lehalkítom a televíziót, fölveszem az éjjeliszekrényről a könyvet, s találomra felütöm valahol a versgyűjteményt: „Akár egy halom hasított fa, hever egymáson a világ..." — simogatja végig a szemem a verssort.

— Valóságos gazdasági dráma körvonalai rajzolódnak ki... a kormány... drasztikus kényszerintézkedésekre... — szól közbe a híradó műsorvezetője.

— Miről van szó?

— Már megint nem figyelsz? — veti közbe a feleségem. — Lengyelországról.

Akkor jó — konstatálom magamban, még nem tartunk a hazai híreknél, s visszasiklik a szemem a könyvre: „Még jó, ha az ember haragja nem magát az embert harapja, hanem valaki mást, dudás a fuvolást..."

— Ha nem megy csődbe hamarosan az ország, akkor én dudálok! — mondja másnap reggel a kapuban a szomszéd. Ennek mi a nyavalya baja van? Ömlik belőle a szó, akár a záporeső. Ki foglalkozik ma már a jóléttel? Az egyszerű dolgozó lassan-lassan már megélni se tud, a politikusok meg egyre többen tépik a szájukat. Demokrácia? De jó is, hogy kitalálta valaki! Most erre hivatkozva, fel lehet fordítani az egész országot. Közben meg azt felejtjük el, hogy csak azt lehet megenni, amit megtermeltünk.

— Tudod mit? — vet véget a korna a beszélgetésnek. — Nem hisz itt már senki a fordulatban. Figyeld meg, mióta dühöng a politikai demokrácia, egyre több embernek büdös a munka. A reformerek meg úgy eltűntek mára, mint a szürke szamár a ködben...

Eltűntek? Hitetlenkedem. Hová? Reformország lettünk! Ez a fontos, nem? Azt meséli az egyik nagyvállalat vezetője, hogy reform ide, vagy oda, szájtépés ez az egész. Nincs politikai kultúránk, csak úgy tudjuk elképzelni a szebb jövőt, hogy előtte sárba taposunk mindent és mindenkit. Nem divatos ma már észérvekre hivatkozni, az országot az emóciók, a hangulati elemek uralják. Tépjük egymást, pont akkor, amikor a legnagyobb összefogásra lenne szükség.

— Jól jön ez a kis politikai zűrzavar sokaknak. Fel lehet rá kapaszkodni, egzisztenciát lehet teremteni. Reformokba csomagolt hatalomátrendeződési folyamat ez az egész. Elég a régi rendszert szidni, közösségi érdekekre hivatkozni, demokráciát citálni, s máris összejött a buli...

Keserű szájízzel hagyom az irodájában. Az elmúlt hónapokban rajta is alaposan elverte a port a közvélemény. Egyetlen bűne bizonyosodott be csupán: átment a szomszéd városba állami kocsin, „maszek" ügyeket intézni. Majdnem a fejébe került...

Tépjük egymást munkahelyen, családban, baráti társaságban. Sanda szándékot gyanítunk már ott is, ahol tiszta kéz, higgadt fej hajtana előrébb dolgokat. Annyira hozzászoktunk már a gyanúsítgatáshoz, hogy el sem tudjuk képzelni, másként is lehet vállalatot, országot vezetni. Politikákat gyártunk, szólamokat csiszolunk fényesre, mintha attól bármi is megváltozna. Közben egyre jobban kiábrándulunk mindabból, amit egykor reformnak gondoltunk. Fiatal barátom nemrégen még politikai szócsatákban dörgedezett. Mára már visszahúzódott, csak a család a fontos számára.

— Elég volt! Mire rájöttem, hogy térdig járunk a mocsokban, már alig volt visszaút — mondja hazafelé a bevásárlásból, hóna alatt a hatalmas veknivel. Mert mostanában arra is jut ideje, hogy segítsen a feleségének.

Akik pedig vívják politikai csatározásukat, egyre jobban megfeledkeznek arról, hogy minden hatalmi struktúra csak akkor lehet tartós, csak akkor hozhat megnyugvást, ha az embert magát szolgálja. Hiába a „fene nagy" demokrácia, ha közben a gazdaság összecsuklik. Márpedig nem nézünk fényes jövő elé: a segítség egyre kevésbé csörgedez. Ma már nem Európa egyetlen reformországa vagyunk a keleti tömbben. Dollármilliárdokért nyitogatják a markukat a lengyelek, a keletnémetek, és most már a csehek is. Ázsiónk, népszerűségünk csökkenőben a hitelpiacokon. De mintha tudomást sem akarnánk erről szerezni. Miközben idehaza jó ideje harapdálják egymást a „dudások és a fuvolások", közben a világ túllépett reformfrazeológiává csontosodott szólamainkon. Tetteket vár tőlünk Európa: tisztességes munkát a gyárakban, a munkahelyeken. S tán furán hangzik, néha kicsit kevesebb „demokráciát". Hirtelen túl népszerű lett idehaza, hogy mindenkinek mindenbe joga van beleszólni: munkatársakat választunk, főnököt kívánunk, prémiumlistát akarunk összeállítani, mert ez a „demokrácia". Kíváncsi lennék, ha mindezt valaki az NSZK-ban próbálná megtenni!... Alighanem gyorsan kezébe kapná a munkakönyvét. Igaz, ott „csak" polgári demokrácia van.

A trajzolódott a világ körülöttünk. Új hatalmi elit bontogatja szárnyait: a reformlovagok. Néha elképzelem, ha egy-két évvel ezelőtt ennyi reformer lett volna, mint most, alighanem máshol tartana már az ország. A tisztességes többség meg csak hallgat. Az új nemzeti játék neve: magunk emésztő... Csak saccolhatunk: száz százalék lesz az infláció ezután, vagy megállunk negyvennél?

Lassan elhiszem, hogy látnokok a költők...

Rafai Gábor

Teho nélkül Sándorfalván — Mórahalmon még megy a kultúra

Tegnap Mórahalom és Sándorfalva tanácsi testületei üléseztek, s mindkét településen számba vették az elmúlt időszak terveinek végrehajtását, valamint megvitatták az 1990. évi munkaterveket.

A sándorfalvi nagyközségi közös tanács felülvizsgálta a Dóccal közös fejlesztési tervét. Ennek fő motívuma a szinten tartás és a fejlesztés. A jövő évi költségvetést csak feltételesen vitték a testület elé, mivel a Parlament döntését meg kell várniuk. Itt kell megjegyeznünk, hogy január 1-jétől a fejlesztési feladatokat lakossági hozzájárulás (teho) nélkül kívánják megvalósítani, illetve, hogy a tanács gazdálkodási tartalékainak átcsoportosítását hajtotta végre.

Mórahalmon a közművelődés helyzetét elemezték behatóbban. Az értékelés szerint — a Nagyszéksósi Tanyai Klub helyzetétől eltekintve — a lehetőségekhez mérten jól működik a művelődési ház, a könyvtár és a filmszínház. A mozi látogatottsága 38,5 százalékos, a klubok, szakkörök, tanfolyamok iránt folyamatos az érdeklődés. Az általános iskola — az oktatás befejeztével — további teremigényes foglalkozásokat fogad, a tornaterem lakossági sportigényeket elégít ki. A városban 979 a tévéelőfizetők száma. A napilapok között a Délmagyarország, a hetilapok között a Szabad Föld a legolvasottabb. Az orvosi ellátás javítására 1990 januárjától Egervári Ferenc sebész szakorvost, városi főorvosi munkakörbe nevezték ki.

Programkészítő pályázat

A Csongrád Megyei Pedagógiai Intézet és a Megyei Művelődési és Sportosztály a megye általános iskolásai részére egyéni programkészítői pályázatot ír ki. Pályázhat minden általános iskolás, korra való tekintet nélkül, saját készítésű programokkal, az alábbi kategóriákban: 1. Oktatóprogramok. 2. Játékprogramok. 3. Felhasználói programok. 4. Reklámprogramok. Pályázni több kategóriában, akár több programmal is lehet, kategórián belül a téma tetszőlegesen választható. Alkalmazható számítógépek: C 16, C+4, C 64, Videoton TVC, IMB PC.

Beküldendő: a kész program(ok) ismerethordozón (lemez, kazetta); a program dokumentációja (leírás, használati utasítás). 1990. március 1-jéig. Cím: Révész István szaktanácsadó, Dózsa György Általános Iskola, 6721 Szeged, Szent György tér 7. A beküldött pályázatokat felkért szakértő zsűri ellenőrzi és értékeli. Ennek alapján kategóriánként a 10 legjobb pályázat készítőjét behívják a kétnapos döntőre Szegedre, a Nemzetközi Gyermeknap idején. Itt a pályázóknak a zsűri előtt kell számot adniuk munkájukról. A legjobb pályaművek készítői értékes jutalmakat kapnak (számítógép, magnó, lemezek, kazetták stb.).